Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2024/597

7.3.2024

KOMISSION SUOSITUS (EU) 2024/597,

annettu 18 päivänä joulukuuta 2023,

kauden 2021–2030 kattavan Portugalin yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman päivitysluonnoksesta sekä Portugalin toimenpiteiden johdonmukaisuudesta unionin ilmastoneutraaliustavoitteen ja sopeutumisessa edistymisen varmistamisen kanssa

(Ainoastaan portugalinkielinen teksti on todistusvoimainen)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

ottaa huomioon energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta 11 päivänä joulukuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ([1]) ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan ja 14 artiklan 6 kohdan,

ottaa huomioon puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta 30 päivänä kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1119 ([2]) ja erityisesti sen 7 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

Kauden 2021–2030 kattavan Portugalin yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman päivitysluonnosta koskeva suositus

(1) Portugali toimitti yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa päivitysluonnoksen 30 päivänä kesäkuuta 2023.

(2) Asetuksen (EU) 2018/1999, jäljempänä 'hallintoasetus', 3 artiklassa ja liitteessä I määritetään seikat, joiden on sisällyttävä yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien päivityksiin. Komissio antoi joulukuussa 2022 jäsenvaltioille ohjeita ([3]) päivitettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien luonnosten ja lopullisten suunnitelmien laatimisprosessista ja sen laajuudesta. Ohjeissa kuvataan hyviä käytäntöjä ja kerrotaan energia- ja ilmastopolitiikan viimeaikaisten poliittisten, oikeudellisten ja geopoliittisten tapahtumien seurauksista.

(3) Komissio on REPowerEU-suunnitelman ([4]) yhteydessä ja osana vuosien 2022 ja 2023 eurooppalaisia ohjausjaksoja kiinnittänyt vahvasti huomiota jäsenvaltioiden energia- ja ilmastoasioihin liittyviin uudistuksiin ja investointeihin, joita tarvitaan, jotta energiavarmuutta ja kohtuuhintaisuutta voidaan vahvistaa vauhdittamalla vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää. Tämä näkyy Portugalille vuosina 2022 ja 2023 annetuissa maaraporteissa ([5]) ja neuvoston suosituksissa ([6]). Jäsenvaltioiden olisi otettava viimeisimmät maakohtaiset suositukset huomioon lopullisissa päivitetyissä yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan.

([1]) EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1.
([2]) EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1.
([3]) EUVL C 495, 29.12.2022, s. 24.
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 623 final; SWD(2023) 622 final.
([6]) (2022/C 334/22) suositus neuvoston suositukseksi, (2023/C 312/22) suositus neuvoston suositukseksi.

(4) Taakanjakoasetuksen ([7]) mukaisten kansallisten tavoitteiden toteuttamista koskevat komission suositukset perustuvat todennäköisyyteen, että jäsenvaltiot pitävät kiinni vuoden 2030 tavoitteista, kun otetaan huomioon säännöt taakanjakoasetuksen mukaisten joustojen käytöstä.

(5) Hiilidioksidin talteenottoa, käyttöä ja varastointia (CCUS) koskevilla komission suosituksilla pyritään saamaan yleiskuva näiden teknologioiden aiotusta käyttöönotosta kansallisella tasolla sekä tiedot vuoteen 2030 mennessä talteenotettaviksi suunnitelluista hiilidioksidin vuotuisista määristä eriteltyinä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY ([8]) soveltamisalaan kuuluvista laitoksista ja muista lähteistä (esim. biogeeniset lähteet tai suora talteenotto ilmasta) talteenotettuun hiilidioksidiin, suunnitellusta hiilidioksidin siirtoinfrastruktuurista sekä potentiaalisesta kotimaisesta hiilidioksidin varastointikapasiteetista ja hiilidioksidin syöttömääristä, joiden suunnitellaan olevan käytettävissä vuonna 2030.

(6) Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ([9]), jäljempänä 'LULUCF-asetus', mukaista suoriutumista koskevissa komission suosituksissa käsitellään sitä, miten jäsenvaltio toteuttaa "ei debetsaldoa -sääntöä" kaudella 2021–2025 (kausi 1) ja omat kansalliset tavoitteensa kaudella 2026–2030 (kausi 2), kun otetaan huomioon säännöt mainitussa asetuksessa säädettyjen joustojen käytöstä. Komission suosituksissa otetaan myös huomioon, että kaudella 1 LULUCF-asetuksen mukaiset ylijäämäpäästöt siirretään automaattisesti taakanjakoasetuksen tavoitteisiin.

(7) Jotta ilmastonmuutokseen sopeutuminen tukisi asianmukaisesti energia- ja hillitsemistavoitteiden saavuttamista, on olennaisen tärkeää tunnistaa mahdolliset ilmastonmuutosuhat ja analysoida ilmastohaavoittuvuuksia ja -riskejä, jotka voivat vaikuttaa asiaankuuluviin alueisiin tai aloihin. Sopeutumista koskevissa komission suosituksissa tarkastellaan, missä määrin Portugali on sisällyttänyt päivitettyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaansa sopeutumistavoitteita, joissa otetaan huomioon sellaiset ilmastoriskit, jotka voisivat estää Portugalia saavuttamasta energiaunionin tavoitteet ja päämäärät. Ilman suunniteltuja ja toteutettuja erityisiä sopeutumispolitiikkoja ja -toimenpiteitä energiaunionin ulottuvuuksia koskevien tavoitteiden saavuttaminen on vaarassa. Vesienhoitoon on muuttuvissa ilmasto-oloissa kiinnitettävä erityistä huomiota sähkön toimitushäiriöiden riskin vuoksi, koska tulvat, helle ja kuivuus vaikuttavat energiantuotantoon.

(8) Portugalin uusiutuvan energian tavoitetasoa koskevat komission suositukset perustuvat asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä II vahvistettuun, objektiivisiin kriteereihin perustuvaan kaavaan sekä Portugalin kansallisesta energia- ja ilmastosuunnitelmasta puuttuviin tärkeimpiin politiikkoihin ja toimenpiteisiin, joilla Portugalin kansallinen panos unionin sitovaan uusiutuvan energian tavoitteeseen, joka on vähintään 42,5 prosenttia vuonna 2030, voidaan saavuttaa oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti niin, että yhteisenä pyrkimyksenä on nostaa tavoite 45 prosenttiin uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 ([10]), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2023/2413, mukaisesti. Komission suositukset perustuvat myös siihen, miten Portugali edistää mainitun direktiivin 15 a, 22 a, 23, 24 ja 25 artiklan erityistavoitteita sekä niihin liittyviä politiikkoja ja toimenpiteitä, joilla direktiivi saatetaan nopeasti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pannaan täytäntöön. Suosituksista käy ilmi, kuinka tärkeää on laatia kattava uusiutuvan energian, erityisesti tuulienergian, käyttöönottoa koskeva pitkän aikavälin suunnitelma, jotta voidaan lisätä näkyvyyttä Euroopan tuotantoteollisuuden ja verkonhaltijoiden kannalta Euroopan tuulivoimapaketin ([11]) mukaisesti.

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/842, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta (EUVL L 156, 19.6.2018, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) 2023/857, annettu 19 päivänä huhtikuuta 2023, sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, annetun asetuksen (EU) 2018/842 ja asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta (EUVL L 111, 26.4.2023, s. 1).

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32).

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/841, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 ja päätöksen N:o 529/2013/EU muuttamisesta (EUVL L 156, 19.6.2018, s. 1) sellaisena kuin se on muutettuna 19 päivänä huhtikuuta 2023 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/839 (EUVL L 107, 21.4.2023, s. 1).

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82), sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä lokakuuta 2023 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2023/2413 (EUVL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([11]) Tiedonanto Euroopan tuulivoimaa koskevasta toimintasuunnitelmasta, COM (2023) 669 final, 24.10.2023, ja tiedonanto EU:n merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevien tavoitteiden saavuttamisesta, COM (2023) 668 final.

(9) Komission suositukset kansallisesta panoksesta energiatehokkuuteen perustuvat energiatehokkuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1791 ([12]) 4 artiklaan sekä mainitun direktiivin liitteessä I olevaan kaavaan ja siihen liittyviin politiikkoihin ja toimenpiteisiin sen täytäntöönpanemiseksi.

(10) Komission suosituksissa kiinnitetään erityistä huomiota tavoitteisiin, päämääriin ja panoksiin sekä niihin liittyviin politiikkoihin ja toimenpiteisiin REPowerEU-suunnitelman toteuttamiseksi, jotta riippuvuudesta Venäjän fossiilisista polttoaineista päästään vaiheittain nopeasti irti. Suosituksissa otetaan huomioon ”Kaasua säästöön talven varalle” -paketin ([13]) täytäntöönpanosta saadut kokemukset. Niistä käy ilmi välttämätön tarve tehdä energiajärjestelmästä kestävämpi, kun otetaan huomioon velvoitteet, jotka johtuvat sähköalan riskeihin varautumisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2019/941 ([14]) ja kaasun toimitusvarmuudesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2017/1938 ([15]), sekä energian varastoinnista annettu komission suositus ([16]).

(11) Komission suosituksissa otetaan huomioon tarve nopeuttaa energian sisämarkkinoiden yhdentymistä joustavuuden roolin vahvistamiseksi sekä kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja kuluttajien suojelemiseksi. Komission suosituksissa otetaan myös huomioon, että asetuksen (EU) 2018/1999 3 artiklan ja komission suosituksen (EU) 2023/2407 ([17]) vaatimusten mukaisesti on tärkeää arvioida energiaköyhyydestä kärsivien kotitalouksien lukumäärää.

(12) Komission suosituksista käy ilmi, että on tärkeää varmistaa riittävät investoinnit puhtaan energian alan tutkimukseen ja innovointiin kehitys- ja valmistuskapasiteetin lisäämiseksi, mukaan lukien energiaintensiivistä teollisuutta ja muita yrityksiä koskevat asianmukaiset politiikat ja toimenpiteet, sekä tarve parantaa nettonollateollisuuden työvoiman osaamista vahvan, kilpailukykyisen ja puhtaan talouden vakiinnuttamiseksi unionissa.

(13) Komission suositusten pohjalla ovat Pariisin sopimuksen mukaiset sitoumukset fossiilisten polttoaineiden käytön vaiheittaisesta lopettamisesta sekä fossiilisten polttoaineiden tukien vaiheittaisen poistamisen tärkeys.

(14) Investointitarpeita koskevat komission suositukset perustuvat komission arvioon siitä, esitetäänkö suunnitelman päivitysluonnoksessa yleiskatsaus investointitarpeista energiaunionin kaikkiin ulottuvuuksiin liittyvien tavoitteiden, päämäärien ja panosten saavuttamiseksi, ilmoitetaanko siinä rahoituslähteet eriteltyinä yksityisiin ja julkisiin lähteisiin, luonnostellaanko siinä investointeja, jotka ovat johdonmukaisia Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelman, Portugalin alueellisten oikeudenmukaista siirtymää koskevien suunnitelmien ja talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annettujen vuosien 2022–2023 maakohtaisten suositusten kanssa, ja sisältääkö se perusteellisen makrotaloudellisen arvioinnin suunnitelluista politiikoista ja toimenpiteistä. Kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa olisi varmistettava kansallisten politiikkojen ja toimenpiteiden läpinäkyvyys ja ennustettavuus investointivarmuuden tukemiseksi.

(15) Komission suosituksista käy ilmi, että on ratkaisevan tärkeää varmistaa laaja alueellinen kuuleminen sekä varhainen ja osallistava kuuleminen suunnitelmasta, mukaan lukien Århusin yleissopimuksen ([18]) mukainen yleisön tehokas osallistuminen riittävin tiedoin ja riittävässä aikataulussa.

([12]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (uudelleenlaadittu teksti) (EUVL L 231, 20.9.2023, s. 1).

([13]) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ”Kaasua säästöön talven varalle”, COM(2022) 360 final.

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 1).

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1).

([16]) Komission suositus, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2023, energian varastointi – vähähiilisen ja varman EU:n energiajärjestelmän tukijalka EUVL C 103, 20.3.2023, s. 1.

([17]) Komission suositus (EU) 2023/2407, annettu 20 päivänä lokakuuta 2023, energiaköyhyydestä C:2023/4080 (EUVL L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([18]) Tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa 25 päivänä kesäkuuta 1998 tehty yleissopimus (Århusin yleissopimus).

(16) Oikeudenmukaista siirtymää koskevat komission suositukset perustuvat komission arvioon siitä, yksilöidäänkö Portugalin suunnitelmassa riittävän syvällisesti ilmasto- ja energiasiirtymän sosiaaliset sekä työllisyyteen ja osaamiseen kohdistuvat vaikutukset ja luonnostellaanko siinä oikeudenmukaisen siirtymän edistämiseen asianmukaisia liitännäispolitiikkoja ja -toimenpiteitä, joilla edistetään samalla sekä ihmisoikeuksia että sukupuolten tasa-arvoa.

(17) Portugalia koskevien komission suositusten pohjana on Portugalin päivitetyn yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman luonnoksen ([19]) arviointi, joka julkaistaan tämän suosituksen yhteydessä.

(18) Portugalin olisi otettava nämä suositukset asianmukaisesti huomioon laatiessaan lopullista päivitettyä yhdennettyä kansallista energia- ja ilmastosuunnitelmaansa, joka on toimitettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024.

Suositukset johdonmukaisuudesta unionin ilmastoneutraaliustavoitteen ja sopeutumisessa edistymisen varmistamisen kanssa

(19) Komission on asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki) mukaan arvioitava kansallisten toimenpiteiden johdonmukaisuutta ilmastoneutraaliustavoitteen ja sopeutumisessa edistymisen varmistamisen kanssa. Komissio on arvioinut Portugalin toimenpiteiden johdonmukaisuutta näiden tavoitteiden kanssa ([20]). Jäljempänä esitetyt suositukset perustuvat kyseiseen arviointiin. Portugalin olisi otettava asianmukaisesti huomioon nämä suositukset ja toteutettava niitä koskevia jatkotoimia eurooppalaisen ilmastolain mukaisesti.

(20) Haavoittuvimpia yhteisöjä ovat ne, joihin ilmastonmuutos vaikuttaa hyvin todennäköisesti. Eri alueiden ja sosioekonomisten ryhmien eriarvoinen altistuminen ja haavoittuvuus ilmastovaikutuksille pahentaa jo olemassa olevaa eriarvoisuutta ja haavoittuvuutta. Oikeudenmukaisen häiriönsietokyvyn olisi vähennettävä ilmastoriskin aiheuttamaa epätasaista rasitusta ja varmistettava sopeutumisen hyötyjen tasapuolinen jakautuminen. Paikallisella tasolla on osaamista, joka voi vaikuttaa ilmastokestävyyteen laajemminkin. Kansallista tasoa alemman tason sopeutumispolitiikkojen valmistelu ja täytäntöönpano on erittäin tärkeää.

SUOSITTAA, ETTÄ PORTUGALI TOTEUTTAA TOIMIA, JOILLA SE:

ASETUKSEN (EU) 2018/1999 MUKAISEN KANSALLISEN ENERGIA- JA ILMASTOSUUNNITELMAN PÄIVITYSLUONNOKSEN OSALTA

1. esittää ennusteita, joista käy ilmi, miten nykyisillä ja suunniteltuilla politiikoilla ja toimenpiteillä saavutetaan kansallinen kasvihuonekaasupäästötavoite, joka on 42 prosentin vähennys vuonna 2030 verrattuna taakanjakoasetuksen mukaisiin vuoden 2005 tasoihin; määrittää tarvittaessa lisäpolitiikkoja ja -toimenpiteitä, mukaan lukien sellaisia, jotka koskevat teollisista prosesseista ja tuotteiden käytöstä sekä maataloudesta ja jätehuollosta peräisin olevaa metaania, typpioksiduulia ja F-kaasuja, tai sen, miten taakanjakoasetuksen mukaisia joustomahdollisuuksia käytetään vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi; täydentää politiikkoja ja toimenpiteitä koskevia tietoja ja ilmoittaa selkeästi niiden soveltamisalan, aikataulun ja mahdollisuuksien mukaan myös odotetun kasvihuonekaasupäästöjen vähennysvaikutuksen, myös unionin rahoitusohjelmien (mm. yhteisen maatalouspolitiikan) toimenpiteiden osalta;

2. määrittää lähteineen sen hiilidioksidipäästöjen määrän, joka voitaisiin vuosittain ottaa talteen vuoteen 2030 mennessä; antaa yksityiskohtaiset tiedot siitä, miten talteenotettu hiilidioksidi siirretään tai kuljetetaan; määrittää vuoteen 2030 mennessä käytettävissä olevan hiilidioksidin kokonaisvarastointikapasiteetin ja syöttömäärät;

3. päivittää LULUCF-ennusteet ottamalla huomioon kansallisissa inventaarioissa tehdyt menetelmätarkastukset ja esittää määrälliset tiedot ilmoitettujen politiikkojen ja toimenpiteiden odotetusta vaikutuksesta sen varmistamisessa, että kasvihuonekaasujen poistumat tällä sektorilla vastaavat tosiasiallisesti vuotta 2025 koskevaa ”ei debetsaldoa” -sääntöä, EU:n vuoden 2030 nettopoistumatavoitetta (310 $MtCO_2eq$) ja asetuksessa (EU) 2018/841 määritettyä maakohtaista poistumatavoitetta, joka on 968 $KtCO_2eq$; antaa selkeää tietoa siitä, miten julkisia varoja (sekä unionin varoja yhteinen maatalouspolitiikka mukaan luettuna että valtiontukia) ja hiiliviljelyjärjestelmistä saatavaa yksityistä rahoitusta käytetään johdonmukaisesti ja tehokkaasti kansallisen nettopoistumatavoitteen saavuttamiseen; antaa asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä V olevan 3 osan mukaisesti tietoja tilanteesta ja edistymisestä korkeampien määrittämistasojen/maantieteellisesti täsmällisten tietoaineistojen parantamisessa seurantaa, raportointia ja todentamista varten;

([19]) SWD(2023) 922.

([20]) Vuoden 2023 kertomus EU:n ilmastotoimista, COM(2023) 653 final, ja Commission Staff Working Document Assessment of progress on climate adaptation in the individual Member States according to the European Climate Law, SWD(2023) 932.

4. tekee lisäanalyysin merkityksellisistä ilmastohaavoittuvuuksista ja -riskeistä, jotka liittyvät kansallisten tavoitteiden, päämäärien ja panosten saavuttamiseen sekä energiaunionin eri ulottuvuuksiin liittyviin politiikkoihin ja toimenpiteisiin; esittelee ja kvantifioi paremmin yhteyttä niihin energiaunionin nimenomaisiin tavoitteisiin ja politiikkoihin, joita sopeutumispolitiikoilla ja -toimenpiteillä olisi tarkoitus tukea; kiinnittää erityistä huomiota vesienhoitoon muuttuvissa ilmasto-oloissa sähkön toimitushäiriöiden riskin vuoksi, koska tulvat, helle ja kuivuus vaikuttavat energiantuotantoon;

5. nostaa tavoitetta, jonka mukaan uusiutuvien energialähteiden osuus panoksena direktiivin (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2023/2413, 3 artiklan 1 kohdassa vahvistettuun uusiutuvaa energiaa koskevaan EU:n sitovaan tavoitteeseen vuodelle 2030 on vähintään 51 prosenttia, asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä II olevan kaavan mukaisesti; sisällyttää suunnitelmaan ohjeellisen kehityskulun, joka saavuttaa asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan a alakohdan 2 alakohdan mukaiset vuosien 2025 ja 2027 vertailukohdat;

6. laatii uusiutuvan energian teknologioiden arvioidut kehityskulut ja pitkän aikavälin käyttöönottosuunnitelman seuraaviksi kymmeneksi vuodeksi vuoden 2040 näkymineen; sisällyttää suunnitelmaan ohjeellisen tavoitteen innovatiivisia uusiutuvan energian teknologioita varten direktiivin (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisesti; sisällyttää suunnitelmaan erityistavoitteet, joilla edistetään rakennusten ja teollisuuden ohjeellista alatavoitetta vuodelle 2030, sekä muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevan sitovan alatavoitteen teollisuudelle vuodeksi 2030 direktiivin (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisesti; sisällyttää suunnitelmaan lämmitystä ja jäähdytystä koskevat sitovat tavoitteet sekä vuosille 2021–2025 että vuosille 2026–2030 ja sisällyttää suunnitelmaan ohjeellisen tavoitteen direktiivin (EU) 2018/2001 liitteen I A lisäysten saavuttamiseksi; sisällyttää suunnitelmaan kaukolämmitystä ja -jäähdytystä koskevan ohjeellisen tavoitteen vuosille 2021–2030; täsmentää, minkä tavoitteen Portugali aikoo saavuttaa liikennealalla polttoaineiden toimittajia koskevan velvoitteen avulla, myös kehittyneitä biopolttoaineita ja muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevan alatavoitteen avulla, varmistaen, että muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden vuoden 2030 vähimmäistasoa noudatetaan;

7. sisällyttää suunnitelmaan yksityiskohtaisia ja kvantifioituja politiikkoja ja toimenpiteitä siten, että sen kansallinen panos EU:n sitovaan uusiutuvan energian tavoitteeseen, joka on vähintään 42,5 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, voidaan saavuttaa oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti pyrkien nostamaan se kollektiivisesti 45 prosenttiin; kuvailee erityisesti, miten uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa pyritään nopeuttamaan ottamalla käyttöön uusiutuvan energian ostosopimuksia, ja sisällyttää suunnitelmaan julkaisun tuen odotettua kohdentamista koskevasta pitkän aikavälin suunnitelmasta, joka kattaa vähintään viisi seuraavaa vuotta;

8. sisällyttää suunnitelmaan ennusteet biomassan tarjonnasta raaka-aineiden mukaan ja raaka-aineiden alkuperästä, erottaen toisistaan kotimaisen tuotannon ja tuonnin; sisällyttää suunnitelmaan direktiivin (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna, 29 artiklassa säädettyjen tiukennettujen kestävyyskriteerien mukaisen arvioinnin metsäbiomassan kotimaisesta tarjonnasta energiatarkoituksiin vuosina 2021–2030; sisällyttää suunnitelmaan arvioinnin siitä, onko metsäbiomassan suunniteltu käyttö energiantuotantoon yhteensopivaa tarkistetun LULUCF-asetuksen mukaisten Portugalin velvoitteiden kanssa, erityisesti vuosiksi 2026–2030, sekä tällaisen yhteensopivuuden varmistamiseksi tarvittavat kansalliset toimenpiteet ja politiikat; sisällyttää suunnitelmaan lisätoimenpiteitä biometaanin kestävän tuotannon edistämiseksi, kun otetaan huomioon kestävän biokaasun/biometaanin potentiaali, maakaasun kulutusprofiili ja olemassa oleva infrastruktuuri, mädätteen käyttö ja biogeenisen hiilidioksidin käyttötavat Portugalissa;

9. esittää mahdollisuuksien mukaan odotetun aikataulun vaiheille, jotka johtavat sellaisten lainsäädännöllisten ja muiden politiikkojen ja toimenpiteiden hyväksymiseen, joiden tarkoituksena on saattaa direktiivin (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna, säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä ja panna ne täytäntöön, erityisesti edellä mainittujen toimenpiteiden osalta;

10. sisällyttää suunnitelmaan energian loppukulutukseen perustuvan kansallisen energiatehokkuuspanoksen vuoteen 2030 ulottuvaan EU:n sitovaan energian loppukulutustavoitteeseen direktiivin (EU) 2023/1791 4 artiklan ja liitteen I mukaisesti tai panoksen, joka on yhtä suuri kuin korjattu ohjeellinen kansallinen panos, jonka komissio toimittaa kullekin jäsenvaltiolle viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2024 mainitun direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti; sisällyttää suunnitelmaan primäärienergian kulutukseen perustuvan kansallisen energiatehokkuuspanoksen EU:n ohjeelliseen primäärienergian kulutustavoitteeseen direktiivin (EU) 2023/1791 4 artiklan ja liitteen I mukaisesti; sisällyttää suunnitelmaan sektorikohtaisesti eritellyn energiankulutuksen vähennysmäärän, joka kaikkien julkisten elinten on saavutettava, sekä julkisten elinten omistamien lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alan, joka on peruskorjattava vuosittain, tai vastaavat vuotuiset energiansäästöt, jotka on saavutettava;

11. laatii kattavia politiikkoja ja toimenpiteitä kansallisten energiatehokkuuspanosten saavuttamiseksi ja esittää erityisesti, miten energiatehokkuus etusijalle -periaate pannaan täytäntöön; määrittää tehokkaita energiatehokkuuden rahoitusohjelmia ja tukijärjestelmiä, joilla voidaan mobilisoida yksityisiä investointeja ja lisätä yhteisrahoitusta; sisällyttää suunnitelmaan tietoa energiansäästötoimenpiteistä sen varmistamiseksi, että vaadittu kumulatiivinen loppukäytön energiasäästö saavutetaan vuoteen 2030 mennessä, sekä toimenpiteistä energiakatselmusten ja energianhallintajärjestelmien edistämiseksi;

12. sisällyttää suunnitelmaan päivitetyn tavoitetason, jotta voidaan varmistaa korkea energiatehokkuus ja kansallisen rakennuskannan hiilestä irtautuminen sekä nykyisten rakennusten muuttaminen nollapäästörakennuksiksi vuoteen 2050 mennessä; sisällyttää suunnitelmaan välitavoitteet vuosille 2030 ja 2040 sekä näiden välitavoitteiden vertailun uusimpaan pitkän aikavälin peruskorjausstrategiaan; sisällyttää suunnitelmaan lisätietoja näihin tavoitteisiin liittyvistä, rakennuksia koskevista toimenpiteistä ja niiden odotetusta vaikutuksesta energiasäästöihin;

13. vahvistaa energiajärjestelmän häiriönsietokykyä määrittämällä selkeät tavoitteet ja toimenpiteet rajoittuneiden tai keskeytyneiden toimitusten käsittelemiseksi ja esittämällä politiikkoja ja toimenpiteitä välttämättömän ilmastonmuutokseen sopeutumisen ottamiseksi huomioon energiajärjestelmässä; arvioi öljyinfrastruktuurin (muun muassa jalostamot, öljyvarastot) riittävyyttä suhteessa öljyn kysynnän odotettuun vähenemiseen ja siirtymiseen kohti vähähiilisiä vaihtoehtoja;

14. esittää selkeät tavoitteet ja päämäärät kysyntäjoustolle energiajärjestelmän joustavuuden parantamiseksi joustotarpeiden arvioinnin perusteella ja kuvailee, miten energiajärjestelmän integrointia helpotetaan direktiivin (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna, 20 a artiklan yhteydessä; esittää toimenpiteet kilpailukykyisempien vähittäismarkkinoiden edistämiseksi ja kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi vähittäismarkkinoilla;

15. kehittää edelleen lähestymistapaa energiaköyhyyden torjumiseen sisällyttämällä suunnitelmaan arvion niiden kotitalouksien tilanteesta, jotka tällä hetkellä kärsivät energiaköyhyydestä, sekä ilmoittamalla asetuksessa (EU) 2018/1999 edellytetty erityinen mitattavissa oleva vähennystavoite ottaen huomioon suositus (EU) 2023/2407; antaa lisätietoja nykyisistä ja mahdollisista toimenpiteistä energiaköyhyyden torjumiseksi sekä siihen kohdennetuista rahoitusvaroista niin sosiaalipolitiikan (kohtuuhintaisuus) kuin rakenteellisten energiatoimenpiteiden näkökulmasta erityisesti energiatehokkuuden parantamiseen, rakennusten peruskorjaamiseen ja uusiutuvan energian saatavuuteen liittyen; selittää, miten energiatehokkuusvelvoitejärjestelmän mukaisia energiatehokkuustoimenpiteitä energiaköyhyyden lievittämiseksi on tarkoitus ottaa käyttöön, kuten asetuksessa (EU) 2018/1999 edellytetään;

16. selkeyttää edelleen puhtaiden teknologioiden käyttöönottoon liittyviä kansallisia tutkimus-, innovointi- ja kilpailukykytavoitteita ja luo vuosiksi 2030 ja 2050 etenemispolun, jolla voidaan tukea teollisuuden hiilestä irtautumista ja edistää yritysten siirtymistä kohti nettonolla- ja kiertotaloutta; tuo esiin politiikkoja ja toimenpiteitä, joilla edistetään nettonollahankkeiden kehittämistä, mukaan lukien energiaintensiivisen teollisuuden kannalta merkitykselliset hankkeet; esittää ennakoitavan ja yksinkertaistetun sääntelykehyksen lupamenettelyille ja kuvaa sitä, miten kansallisen rahoituksen saatavuutta tarvittaessa yksinkertaistetaan; osoittaa yksityiskohtaisia politiikkoja ja toimenpiteitä energiajärjestelmän digitalisointiin, puhtaaseen energiaan liittyvien taitojen kehittämiseen ja läpinäkyvän kaupan helpottamiseen keskeisten nettonollakomponenttien ja -laitteiden häiriönsietokykyisten ja kestävien toimitusketjujen mahdollistamiseksi;

17. määrittää uudistukset ja toimenpiteet energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien yksityisten investointien mobilisoimiseksi; parantaa ja laajentaa investointitarpeiden analysointia siten, että siihen sisältyy kattava ja johdonmukainen yleiskuva julkisista ja yksityisistä investointitarpeista kokonaismääränä ja sektoreittain; täydentää ylhäältä alaspäin suuntautuvaa koko talouden kattavaa lähestymistapaa alhaalta ylöspäin suuntautuvalla hankekohtaisella arvioinnilla; sisällyttää suunnitelmaan kokonaisinvestointitarpeiden erittelyn ja lisätietoja kansallisista, alueellisista ja unionin rahoituslähteistä sekä mobilisoitavista yksityisistä rahoituslähteistä; antaa lisäksi lyhyen kuvauksen siitä, minkä tyyppisiä rahoitustukijärjestelmiä on valittu niiden politiikkojen ja toimenpiteiden toteuttamiseen, jotka rahoitetaan julkisesta talousarviosta ja unionin varoista, ja sellaisten sekamuotoisten rahoitusvälineiden käytöstä, joissa hyödynnetään avustuksia, lainoja, teknistä apua ja julkisia takuita, mukaan lukien kansallisten kehityspankkien rooli kussakin järjestelmässä ja/tai yksityisen rahoituksen mobilisointitapa; harkitsee toisiin jäsenvaltioihin tehtävien siirtojen kustannustehokasta toteuttamista rahoituslähteenä; esittää luotettavan arvion suunniteltujen politiikkojen ja toimenpiteiden makrotaloudellisista vaikutuksista;

18. kuvailee, miten päivitettyyn suunnitelmaan sisältyvät politiikat ja toimenpiteet ovat johdonmukaisia Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelman sekä sen REPowerEU-luvun kanssa;

19. selittää yksityiskohtaisemmin, miten ja mihin mennessä Portugali aikoo vaiheittain luopua fossiilisten polttoaineiden tuista;

20. antaa yksityiskohtaisempaa tietoa ilmasto- ja energiasiirtymän sosiaalisista, työllisyys- ja osaamisvaikutuksista tai muista jakaumavaikutuksista sekä oikeudenmukaista siirtymää tukevista suunnitelluista tavoitteista, politiikoista ja toimenpiteistä; määrittää tuen muodon, aloitteiden vaikutuksen, kohderyhmät ja kohdennetut resurssit ottaen huomioon oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen annetun neuvoston suosituksen ([21]); sisällyttää suunnitelmaan mahdollisuuksien mukaan lisäelementtejä, jotta voidaan luoda riittävä analyyttinen perusta tulevan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman laatimiselle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/955 ([22]) mukaisesti, mukaan lukien tiedot siitä, miten voidaan arvioida rakennusten, tieliikenteen ja muiden alojen polttoaineiden polttoa koskevan päästökauppajärjestelmän haasteita ja sosiaalisia vaikutuksia kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin sekä yksilöidä mahdolliset tuensaajat ja asiaankuuluva poliittinen kehys; selittää, miten kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa määritetty poliittinen kehys edistää Portugalin ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman laatimista ja miten näiden kahden suunnitelman välinen johdonmukaisuus varmistetaan;

21. antaa selkeän ja yksityiskohtaisen yleiskuvan siitä, miten kuulemisprosessi mahdollisti yleisön eli kaikkien asiaankuuluvien viranomaisten, kansalaisten ja sidosryhmien, myös työmarkkinaosapuolten, osallistumisen sekä päivitysluonnoksen että lopullisen päivitetyn suunnitelman valmisteluun; esittää yhteenvedon eri toimijoiden esittämistä näkemyksistä ja siitä, miten suunnitelmassa otetaan huomioon kuulemisten aikana esitetyt näkemykset;

22. laajentaa jo hyvää alueellista yhteistyötä naapurimaiden kanssa erityisesti kuvaamalla, miten Portugali aikoo luoda puitteet yhteistyölle muiden jäsenvaltioiden kanssa vuoteen 2025 mennessä direktiivin (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna, 9 artiklan mukaisesti; helpottaa yhteisvastuusopimuksen hyväksymistä naapurimaidensa (Espanja) kanssa kaasutoimitusten varmistamiseksi;

KANSALLISTEN TOIMENPITEIDEN JOHDONMUKAISUUDESTA ILMASTONEUTRAALIUSTAVOITTEEN JA SOPEUTUMISESSA EDISTYMISEN VARMISTAMISEN KANSSA ASETUKSEN (EU) 2021/1119 MUKAISESTI

1. ottaa ilmastonmuutoksen vaikutuksille erityisen alttiit sidosryhmät mukaan Portugalin sopeutumispolitiikan suunnitteluun ja täytäntöönpanoon; dokumentoi asiaankuuluvien kuulemisten prosessit ja tulokset; luo tai parantaa mekanismeja, joilla varmistetaan, että kansallista tasoa alemman tason politiikkoja tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 2023.

Komission puolesta
Kadri SIMSON
Komission jäsen

([21]) Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 35).

([22]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/955, annettu 10 päivänä toukokuuta 2023, sosiaalisen ilmastorahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1060 muuttamisesta (EUVL L 130, 16.5.2023, s. 1).